

EL DARRER CEMENTIRI PARROQUIAL

Juanjo Fernández

La primera menció de l'existència d'un cementiri a l'espai de la sagrera de l'església de Sant Genís dels Agudells és un escrit de 18 d'abril de 1060. Però potser el seu origen és anterior atenent a la inscripció d'un peix de probable origen paleocristià en un carreu que avui forma part de la façana de l'església. A la llinda de la porta d'entrada al cementiri hi ha esculpida la data MCCCXXIX que probablement rememora una autorització del Vicari General a l'ermità Ponç Astars per celebrar missa a l'altar de l'oratori i demés funcions parroquials. En qualsevol cas és un dels dos últims cementiris parroquials que resten vigents a Barcelona i que va sobreviure a la Real Cédula emesa el 1787 per Carles III que ordenava la construcció de cementiris fora de la ciutat emmurallada així com la cancel·lació dels cementiris parroquials i la conversió d'aquells espais en places.

L'enterrament dels difunts en els cementiris adossats a la esglésies ha estat pràctica comuna fins a finals del segle XVIII. Les inhumacions a l'interior de les esglésies eren reservades als personatges de les classes privilegiades. L'augment de la població a la Barcelona emmurallada atapeïa els cementiris parroquials amb perill per a la salut pública degut a les lamentables condicions higièniques. L'Academia Médico Práctica emet un dictamen de les negatives condicions sanitàries per a la població i recomanen la construcció de cementiris fora de la ciutat: "... las fosas están muy juntas y en cada una se entierran muchos cadáveres quedando los últimos casi a la superficie de la tierra". Aquest higienisme il·lustrat dels metges de l'Acadèmia provoca el decret esmentat de Carles III. A Barcelona ja s'havia inaugurat el 1775 el primer cementiri fora muralles. El cementiri General de la Ciudad, prop de la platja de Poble Nou, posteriorment conegut com de l'Est, recull les despulles retirades dels fossars de dins la ciutat. La població no s'acostuma fàcilment a aquests canvis i quasi cent anys després de l'emissió de l'ordre de Carles III es promulguen noves Reials Ordres perquè els municipis accelerin la construcció de cementiris.

A les poblacions que envolten Barcelona com Horta, Sant

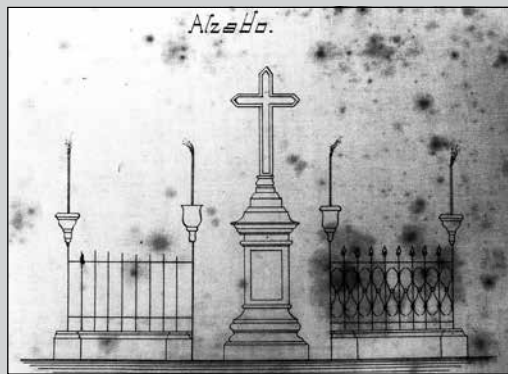
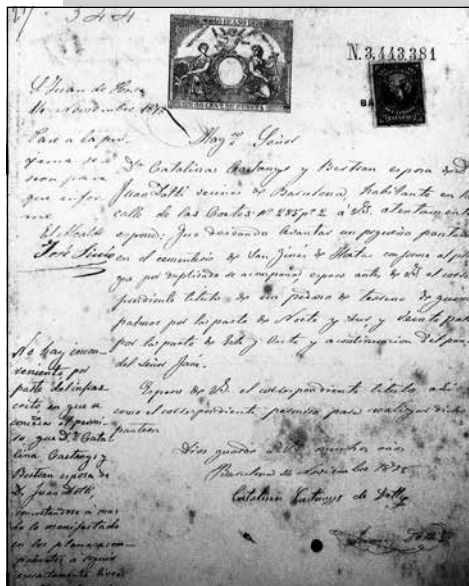
Andreu del Palomar o Sant Gervasi de Cassoles aviat els cementiris municipals van ser insuficients pel gran creixement demogràfic de finals del segle XIX. El 1882 es construeix el cementiri del Sud Oest a Montjuïc per donar servei a les poblacions que aviat seran annexionades a Barcelona. Probablement la llunyania de la ciutat i el caràcter rural dels nuclis de Sant Genís dels Agudells, Olorda i Vallvidrera eviten el tancament dels seus cementiris parroquials.

El cementiri de Sant Genís, junt amb el de Vallvidrera, són els dos únics fossars parroquials que continuen avui vigents. En l'actualitat el cementiri de Sant Genís és gestionat de forma privada per una Junta Administrativa formada pel Bisbat de Barcelona i la parròquia de Sant Genís. Anualment, al voltant de la festa de Tots Sants, es convoca una reunió amb els titulars de les sepultures per dirimir les qüestions relatives a la gestió i el manteniment de la instal·lació. Hi ha un total de 1091 sepultures

El cementiri parroquial i l'església a començaments del segle XX

entre panteons i nínxols. La llarga vida del cementiri de Sant Genís fa pensar en un gran fons documental sobre inhumacions i temes administratius. La realitat és que durant la Guerra Civil de 1936-1939 l'església va ser saquejada i cremada i es va perdre tota documentació. Molts dels cognoms de les famílies dels actuals panteons i làpides són dels veïnats de Sant Genís, Horta, Vallcarca o la Clota: Gomis, Torelló, Gausachs, Pocull, Barret... Al fons d'un passadís hi ha el nínxol on va estar enterrat fins el 2001 Manuel Carrasco i Formiguera, regidor de l'Ajuntament de Barcelona i conseller de Sanitat de la Generalitat que va ser executat el 1938 a Burgos pel govern franquista. Altre il·lustre resident és Josep Vidal i Granés, iniciador i promotor de la romeria a Sant Medir. Cada any el 3 de març la seva tomba és visitada per membres de les colles per retre-li homenatge.

FOTOS AMDHG i JF

Sol·licitud de la família Castanys-Dotti per a la construcció d'un panteó al cementiri de Sant Genís el 1878. Dibuix de l'alçat i el panteó actual

